tarikhema.org

رب زدنی علماً

این سخن عشق است نئی از شاعریست
کئی خسان دانند این اشعار ها
(آشکار)

مثنوی

تارنامہ

مرتب

قاضي علي اکبر درازي

چپائيندڙ

سچل سرمست کو آپريٽو ائکبڊمي لميٽيڊ
خير پور

دفع اول | اپريل ۱۹۶۳ | هک هزار

هديه پنجاه پيسا

حق واسطا قائم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مارا نصیب است عشق و مستی
اے زاہد با تو بادِ ہستی

(آتشکار)

مثنوی

تارنامہ

تصنیف شدہ

سرتاج الشعرا، شاہنشاہِ عشق، منصورِ آخر زماں، شاعرِ ہفت زباں

حضرت سچلؔ سرمستؔ

کتبہ: سید علی حسن سکھر
مطبوعہ: اتحاد پریس سکھر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پيشِ لفظ

سرتاج الشعراءِ شاهنشاهِ عشق، منصورِ آخر زمان، شاعرِ هفت زبان حضرت سچل سرمست، روزِ الست بينهنجي ڪلامِ الٰهي الهام ۾ جهڙيءَ طرح تمثيلي نوع ۾ تارجي حقيقت ڏيکاري آهي. اهڙيءَ طرح ڪوبه شاعر ڏيکاري نٿو سگهي. هن قادر الڪلام شاعر جي هر هڪ مثنوي ادبي شاهڪار آهي. هن جو وجود مسعود سنڌ لاءِ باعثِ فخر ناز آهي مگر خلق جي بي توجهي ڏسي هن پنهنجي ديوان آشڪار ۾ فرمايو آهي ته:-

(١) طالب ڪسي نيست ڪه آيد سوئي ما ! تا ز باغِ عشق گيرد بوئي ما !

معنيٰ:- اهڙو طالب ڪوبه ڪونهي جو مونڏانهن اچي ۽ منهنجي عشق جي باغ جي خوشبوءِ وٺي.

خلق جي جهالت ڏسي هن پڻ هن ديوان آشڪار ۾ فرمايو آهي ته:-

(٢) اي حقيقت ترا اثر نکند ! چونڪه هستي تو ساڪن بيشي !

معنيٰ:- هي حقيقت توتي اثر نه ڪندي ڇاڪاڻ ته تون جهنگلي ماڻهون آهين

(٣) اين سخن عشق است نَي از شاعري ست؛ ڪي خسان دانند اين اشعار را

معنيٰ:- هي سخن عشق جو آهي شاعري نه آهي. مگر جٽن کي ڪهڙي ڄاڻ پوندي؟

هن اقليم سخن جي تاجدار شاعر جو مٿيون شعر اڳڪٿي وار ڪوالٽي اديب صاحب جي پڻ ڪارن جي پيشنگوئي آهي جيئن جو تازو ڪتاب "سونهارو سچل" ۾ ڪنهن:-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

صاحب گوهر افشاني ڏيکاري لکڻ فرمايو آهي ته ” شاهه اگين ۽ پوين شاعرن جا نالا پائمال ڪري ڇڏيا...... گويا ٻيا شاعر سنڌ ۾ اڳيان سج جي مقابلي ۾ چراغ آهن“ جهڙا ته اهي لفظ اهڙن اديب صاحبن ڏانهن منسوب ٿيل آهن - هن جا هل سنڌ ۾ ساري شعر نه پڙهيو آهي ورنه اهي احمقانه الفاظ استعمال نه ڪري ها.

هن لاءِ ڊاڪٽر صاحب آف انفار ميشن حيدرآباد ڏانهن اعتراض نامه موڪليو ويو آهي جنهن پبلڪ جي پيسن تي هن رند عاشق جي توهين ڪرائي آهي.

افسوس! صد افسوس!!

ساري دنيا ۾ اهڙو ڪو به شاعر ڪو نهي جنهن ستن ٻولين ۾ لون لکون ڪان مٿي شعر چيو هجي. جنهن ڪري ڪيس سرتاج الشعرا سڏ بي ته انصاف کان بعيد نه ٿيندو.

هي مثنوي ”تار نامه“ هن سلسلي جو پنجون نمبر ڪتاب آهي. باقي ڪتاب مثنوي وصلت نامه، رهبر نامه، راز نامه ۽ ٻجو طويل موقع ملڻ تي شائع ڪيا ويندا.

نسي عشق دي عاشق جياڻن
ڪل ڪيهي ڪمبختان
(سرمست)

الفقير:- قاضي علي اڪبر درازي

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

مثنوی

تار نامہ

۱۔ داستانی دیگری بشنو زمن!   از شنیدن محو گردد جان و تن

۲۔ یار گوید باز گو از مثنوی   چند ابیاتِ ز سِرّ معنوی

۳۔ خود اشارت می کند خود را بگو   پس ز گفتن سِرّ او کاہل مشو!

۴۔ ما نمی گوییم گویا او بود!   ما نمی جوییم جویا او بود!

۵۔ چون شبی رفتم سوِ میخانہ   اندران دیدم یکی دیوانہ

۶۔ خوش ستاری بود اندر دستِ او   تا بآوازش ہمی شد مست او

۷۔ مستیش بگرفت ہم رقصان شدہ   در مکان بیخودی بیجان شدہ

۸۔ آن ہمہ میخانہ در گردش فتاد   ہائے ہی کردہ بہ بازو کشاد

۹۔ در کنار خویش بگرفتہ چنان   محو گشتہ آن دمی این جسم و جان

۱۰۔ جان دل را ہمچنین مستی بداد   از سرِ دنیا و دین مستی بداد

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

مثنوي

تارنامه

سنڌي ترجمه

١- هنيءَ مان اوهان کي هيءُ داستان ٻڌايان ٿو - جنهن جي ٻڌڻ سان جان ۽ تن محو ٿي ويندو.

٢- ياران ٿو فرمائي ته وري ٻي ڪا مثنوي ٻڌاءِ - ۽ مخفي رازن جا ڪي بيت سڻاءِ.

٣- پاڻ مئي اشارن ذريعي ۽ پاڻ ئي ٿو فرمائي - ته منهنجي مخلوق کي منهنجن رازن ٻڌائڻ ۾ سستي نه ڪر.

٤- مان نوجوان پير جڏهن ته پاڻ ٿو چوي - مان ٿو ڳوليان پر هو ڳوليندڙ پاڻ ٿو ڳولهي.[1]

٥- هڪڙي رات مان مئخاني جي طرف ويس - اتي هڪ مان مستانو ويٺل ڏٺو!

٦- هن جي هٿ ۾ هڪ سُتي ستار هئي - جنهن جي آواز مون کي بي مستانو بڻائي ڇڏيو

٧- هو مستيءَ ۾ ننڍي رهيو هو - هو بي خوديءَ جي مڪان ۾ بي جان ٿي ويو هو

٨- انهيءَ ڪري مئخاني ۾ ترتلو مچي ويو - هو هاءِ هاءِ ڪري ٻانهون مٿي ڪري ڳائڻ ڏانهن آيو

٩- هن مون کي پنهنجي پاڪر ۾ اهڙو پڪڙيو - جو منهنجو جسم ۽ جان يڪدم محو ٿي ويا.

١٠- منهنجي دل ۽ جان کي اهڙي ته مستي ڏني وئي - جو دين ۽ ايمان کان منهنجي دل سست ٿي ويئي.

نوٽ: ١- ڪلام الهي الهام ذريعي کي ڏنو ويو ٿو.

pdf.tarikhema.org

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

tarikhema.org

١١۔ می زده انگشت خود را بر ستار | آن صدا می کرد ما را بی قرار

١٢۔ خاک مالیدم برخ عمامه رفت | شد گریبان چاک چاک و جامه رفت

١٣۔ پس صدا در حالت آورده مرا | یک دمی از هوش او برده مرا

١٤۔ بعد مدت چونکه در هوش آمدم | باز دیگر بار در جوش آمدم

١٥۔ هم در آنجا حال پرسیدم ز تار | می کنی فرزانه را دیوانه وار

١٦۔ این حنین درد از کجا آورده | یا مگر ز انگشت زخمی خورده

١٧۔ این صدای تو مرا بی خود کند | موج صد موج اندرون افکند

١٨۔ می دمد مستی همین آواز تو! | کس نمی یابد رموز راز تو

١٩. گاه آواز تو در رقص آورد | گاه سوی لامکان ما را برد

٢٠۔ گاه گریاند ندای تو مرا! | گه کند دیوانه صدای تو مرا

٢١۔ در همه مجلس دهی دیوانگی | دور می سازی ز ما فرزانگی

٢٢۔ می فزاید درد غم اندر دلم | سر شکسته می شود اینجا قلم

٢٣۔ با تو افتاده است هی هی کار ما | تا تو می باشی بهر جا یار ما!

٢٤۔ هر خیال غیر را آواز تو! | می بر انداز دلم آغاز تو

٢٥۔ می کشتی ما را ز ننگ و نام هم | چون بنوشانی ز باده جام هم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١١- هن پنهنجي آڱر ستار تي ڦٽ هلائي ـ انهيءَ آواز مون کي بيقرار ڪيو.

١٢- مان پنهنجي منهن تي مٽي مکي ۽ منهنجي دستار ڪري پئي. منهنجا ڪپڙا ٽڪرا ٽڪرا ٿي ويا.

١٣- انهيءَ آواز مون کي اهڙي حالت ۾ آندو. جو يڪدم منهنجو هوش هليو ويو.

١٤- گهڻي وقت کان پوءِ مان هوش ۾ آيس. مگر وري بيهوده مان جوش ۽ مستيءَ ۾ اچي ويس.

١٥- مان انهيءَ وقت تار کان حال احوال پڇيو. ته تون سياڻن کي ديوانو ٿي بڻائين.

١٦- اهو درد تو ڪٿان آندو آهي. يا آڱر تو کي زخمي ڪري ورتو آهي.

١٧- تنهنجو اهو آواز مون کي بيخود ڪري ٿو. منهنجي دل جي اندر موج تي موج هڻي ٿو.

١٨- تنهنجو اهو آواز مون کي مست ٿو ڪري. تنهنجي انهيءَ راز جي ڪنهن کي خبر ٿي پئي.

١٩- تنهنجو آواز مون کي نچائي ٿو. ته ڪڏهن وري لامڪان تي پهچائي ٿو.

٢٠- ڪڏهن تنهنجو آواز مون کي روئاري ٿو. ته ڪڏهن وري ديوانو بڻائي ٿو.

٢١- ساري محفل ۾ ديوانگي ڇانئجي وئي. مون کي هوش مان ڪڍي ڇڏيو.

٢٢- منهنجي دل ۾ درد غم کي وڌايائين. منهنجي قلم جو سر سيڄي پيو.

٢٢- هاءِ هاءِ منهنجو ڪم تو سان ڦاسي ويو. هينئر تون ئي منهنجو جتي ڪٿي يار آهين.

٢٤- تنهنجي آواز جي ڪري. غير خيال منهنجي دل منجهان نڪري ويا.

٢٥- مون کي ننگ ناموس کان ڇڏائي ڇڏيائين. جٽ تو مون کي شراب جو ڍڪ پياريو.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۲۶- آفرین بر تو بود که این حال را! — می فزائی دور سازی قال را

۲۷- این صدائی تو پریشان می کند — چه پریشان بلکه جان را می کند

۲۸- دیگ وصل امید هر جولان جوش — می برد صبر و قرار آرام هوش

۲۹- از وظائف ورد ما را در کشید — چونکه آوازت درون دل رسید

۳۰- از کجا این درد آوردی بمن — می گدازد از صدایت جان و تن

۳۱- روز و شب با ما رفیقی گشته‌ — از خیالِ غیر با دل شسته‌

۳۲- از چه طرفی تو همین جا آمدی — گو بما کز ملک بالا آمدی

۳۳- آن بیان کن هر چه بگذشته بتو — اولین بودی کجا با من بگو

۳۴- حال این بر تو که چون نازل شده — این صدائی تو بما قاتل شده

۳۵- یا بملک درد و غم تو بوده‌ — یا به مجلس عاشقان فرسوده‌

۳۶- یا پریشان حال شخصی دیده‌ — یا حکایت عارفان بشنیده

۳۷- حال آنها دید پر درد شدی — از لبی درویش تو هم فرد شدی

۳۸- آن زمان مر تار کرده نالها! — بشنو از من با تو گویم حالها!

۳۹- اولا من کان بودم زیر سنگ — سنگِ من بیرنگ بوده همچو زنگ

۴۰- ناگهان استاد آن پیر کهن — کرد بیگانه ز سنگ ذاتِ من

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٢٦- تُرڪي آفرين آهي جو. تو مون کي سڀ ٿيل ڪال ڪان ڇڏائي ڇڏيو.

٢٧- تنهنجو آواز مون کي پريشان ڪري ٿو. پريشان ٿيا بلڪ جان کان بي جان ڪري ٿو.

٢٨- منهنجي دل جي ديڳ کي جوش جولان ڏياريو. جنهن ڪري منهنجو صبر ۽ قرار ۽ آرام ۽ خوشي هليو ويو.

٢٩- جڏهن تنهنجو آواز منهنجي دل کي لڳو. مون کان ور دنقائف ڇني ديا.

٣٠- ايهو ور د تو ڪتان آندو آهي. جو منهنجي جان ۽ تن انهيءَ آواز سبب ڳري وڃي ٿو.

٣١- رات ڏينهن تون مون سان همرنيق آهين. سڀ غير خيال منهنجي دل تان ڌوئي ڇڏيا اٿئي.

٣٢- مون کي بدائت تون ڪهڙي طرف ڪان. ۽ ڪهڙي مٿاهين ملڪ کان آئي آهي.

٣٣- مون کي سمور بيان بدا ۽ جيڪي تو سان ٿي گذريو آهي. ۽ بدائت پهريان تون ڪٿي هئين.

٣٤- اهو حال توکي ڪتان مليو آهي. تنهنجو آواز منهنجي لاءِ قاتل آهي.

٣٥- يا ته درد ۽ غم جي ملڪ ۾ رهين آهن. يا عاشقن جي مجلس ۾ تو گذاريو آهي.

٣٦- يا ته تون ڪنهن غم واري ماڻهون جو حال ڏٺو آهي. يا عارفن جون ڳالهيون تو ٻڌيون آهن.

٣٧- انهن جو حال ڏسي تو ۾ درد پيدا ٿيو آهي. يا گهٽي درد جي ڪري تون اڪيلي ٿي آهين.

٣٨- انهيءَ وقت تاره آهي پري جيوت. ماڻي مان توکي پنهنجو حال ٻڌايان ٿي سو ٻڌ.

٣٩- پهريان مان پٽڙن جي هيٺان ڪاٺ جي مرسٽي هيس. منهنجو پٽ بي رنگ ۽ ڪٽ ونگر هيو.

٤٠- ادريتو انهيءَ قابل استاد. منهنجي ذات کي پٽ مان ٽڪرا ڪيو.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۴۱. آن چنان از بیخ کوه آورد او — کرد بیرون از وطن پرورد او

۴۲. پس مرا در کهوره نار انداخته — آنچه غیری بود ز و پرداخته

۴۳. آب گشتم خشک گشتم اندر آن — شکل کرسی داشتم پس ای جوان

۴۴. باز افتادم بدست آهنگران — ای که می انداخت در آتش گران

۴۵. چندها می در آتش سوختم! — همچنین در ضرب کوب آموختم

۴۶. ضرب اندر ضرب میخوردم بسی — این چنین در کوب ناید بر کسی

۴۷. بلکش از این فربه بدم در کوهسار — لاغر اینجا گشته ام ای شهوار

۴۸. حال من رفته ز ضرب بی گوشمال — پی پی صد زخمها خوردم کمال

۴۹. باز بکشیدند از سوزنده نار — بار دیگر ضرب خوردم بی شمار

۵۰. چون درین چنیدن بکار نهما من نمود — کس نه آوازی ز من شنیده بود

۵۱. بعد ازان در مندی وکم بداد — میکشیدند سخت این پاک نهاد

۵۲. صد شلاکت پیش ازین بخشیده ام — زخمها هم ضربها پیچیده ام!

۵۳. میکشیدم در غم فزا اندازه بیش — تا که آیم هم بدست یار خویش!

۵۴. صد هزاران رنج و محنت دیده ام — پس بدست یار خود برسیده ام

۵۵. آمدم اکنون بدست یار خویش — می سراید او مرا شب و روز پیش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۴۱- هن مون کي جبل جي پاڙ سان ٻاهر ڪڍيو. مون کي پنهنجي وطن کان ٻاهر ڪڍيو.

۴۲- تنهن کان پوءِ هن مون کي ٻاهر جي آڙاهه ۾ ٽوڪيو جيڪي غير هيو سو مون منهن مان نڪري ويو.

۴۳- پاڻي ۾ ويرانيءَ اندر خشڪ ٿيم. اي جوان! پوءِ مونکي ڪرسي جي شڪل ملي.

۴۴- تنهن کان پوءِ مان لوهه جي سر چڙهيم. انهيءَ پٽ مون کي ٻاهر ۾ وجهي ڇڏيو.

۴۵- ڪي ڏينهن ٻاهر ۾ پيو سڙيم. خوب وڏا ٽن جا ڌڪ سٺم.

۴۶- وڏا ٽن جا ڌڪن جي مٿان ڌڪ پيا لڳا. اهڙا ڌڪ ڪنهن ڪين سٺا هوندا.

۴۷- هن کان اڳ مان نڪرم ٽلهي هيس. اي شهسوار هت مان ڳري رئي آهيان.

۴۸- ڌڪن جي ڪري مان حال کان بيحال ٿيم. هڪ ٻئي جي مٿان پيا خوب ڌڪ لڳا.

۴۹- وري پيهي مون کي ٻاهر ۾ وڌائين. وري پيهي خوب ڌڪ ڪاڍم.

۵۰- مون کي ڪيترين منزلن ڏيکاريون ڏيون. مگر منهنجي دانهن ڪنهن نه ٻڌي.

۵۱- انهيءَ کان پوءِ مون کي ڏکي شڪل ڏنائون. مون کي سختيءَ سان ڇڪي پاڪ ڪيائون.

۵۲- هن کان اڳ سوين ڌڪ کاڌا اٿم. زخم ۾ لوڪرون کاڌيون اٿم.

۵۲- مان بي انداز درد ۽ غم سٺا. تنهن کان پوءِ يار جي هٿ ۾ آيم.

۵۴- سوين هزار ڏک ۽ تڪليفون ماڻيون. پوءِ مان يار وٽ اچي پهتس.

۵۵- هاڻي مان پنهنجي يار جي هٿ ۾ آهيان. هينئر مون کي رات ڏينهن پيو ٿو وڄائي.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۵۶. چون بد آورد داده جان مرا! — جان ما شد داد اعیان مرا

۵۷. در اصل من سخت بودم همچنان — داد زمی دا وای مهربان

۵۸. او بگوید او سراید من نیم — او بجنباند بجنبد من نیم

۵۹. چون ز خود بیخود شدم بشنو ز من — دیگران را میکنم بیخود ز تن!

۶۰. روز یک افتاد خیال استاد را — می رسانم داد این بیداد را

۶۱. ماده نر هر جنس باشد در جهان — این چرا یکسر ببا شد ناتوان!

۶۲. شاملش سازم که هم صحبت بود — تا که هر دو در غم و راحت بود

۶۳. آنکه یک دیگر موافق هم شوند — هم بجسم و جان هم همدم شوند

۶۴. ما بخود گوییم که فرحت شد کجا — گستریده درد از ما جا بجا

۶۵. ای که از غم درد ما را ساختند — راحت و فرحت ز من برداشتند

۶۶. پس ز نخل خشک ببریدند چوب — در تراشیدن براو شد ضرب کوب

۶۷. اولش کردند پاره پاره هم — باز پس پیوند کردندش بهم

۶۸. پس دریدندش شکم کردند صاف — پاک شد از غیر سر تا پا بناف

۶۹. هم نمودندش در آن سوراخها — بهر پیوندی زدندش میخها

۷۰. پای یک پیر داد ورا داشتند — هر رگش با میخها آراستند

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۵۶. جڏهن مان پنهنجي جان ڏني تڏهن هجي هٿ ۾ آيم. هاڻي منهنجي جان هنجي هٿ ۾ آهي.

۵۷. اصل مان اهڙي سخت هيم. ايها نرمي مون کي هن کان نصيب ٿي آهي.

۵۸. هاڻي هو ڳائي ٿو هو وڄائي ٿو مان نه آهيان. هلائي ٿو هو هلي ٿو مان نه آهيان.

۵۹. جڏهن مان پاڻ بي خود ٿيم. تڏهن مان ٻين کي به بي خود ڪيانٿي.

۶۰. هڪڙي ڏينهن منهنجي استاد کي خيال آيو. ته هن مظلوم کي انصاف پلئه وجهان.

۶۱. مادي ۽ نر هر جنس جهان ۾ موجود آهي. ته هي ڪمزور ٿيو اڪيلي هجي.

۶۲. جيڪو منهنجي ساڳي محبت وارو هجي سو مون سان شامل ڪري. جيئن ته اسان ٻئي غم ۽ راحت ۾ گڏ هجون.

۶۳. هي جو ٻئي هڪ ٻئي مطابق هجن. ڇو ساڳي جان جسم ۾ سمائي هجن.

۶۴. مان پاڻ جوان ٿي ته فرحت ڪا ڏي ري. مون منهنجان جاءِ بجاءِ درد ڏيکاريا سين.

۶۵. ڏس اموزڪي درد ۽ غم لاءِ ٿا هيا ٿون. راحت ۽ فرحت مون کان ڪٽي ورتا ٿون.

۶۶. پوءِ شڪل وٽ مان لڪڙي ڪپيا ٿون. جنهن کي وڍ ٽ ۾ جوڙ ٿون ۽ ڏک آيا.

۶۷. پوءِ سائين هن کي ٽڪر ٽڪر ڪيا ٿون. ٿنهن کان پوءِ هن کي مون سان پيوند ڪيا ٿون.

۶۸. پوءِ ان جو پيٽ ٿاڻي صاف ڪيا ٿون. پيرن کان مٿي تائين هو غير کان پاڪ ٿيو.

۶۹. انهي ۾ سوراخ ظاهر ڪيا ٿون. جڪڙن لاءِ هن ۾ ڪڪا هڻيا ٿون.

۷۰. هن جو هڪ پردو دار ورڪيا ٿون. هن جي هر هڪ رڳ ميخن سان سينگاريا ٿون.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۷۱۔ جان ہمہ دو اندا اور انی دو یک — عاشقاں دو اند دریں نیست شک

۷۲۔ بعد ازاں خالی شکم پر از شراب — متصل با یار شد لبدا ز عذاب

۷۳۔ آں می عشقش درو انداختند — اندرونش خانۂ خود ساختند

۷۴۔ درد او با درد من ہمراز شد — درد بیں از ہر دو ایں آغاز شد

۷۵۔ پیش ازیں من درد ما دیدم بسی — ہائی ہی می کرد بر ما ہر کسی

۷۶۔ بعد زاں ادرد مند گشتیم بہم — زانکہ افتادیم اندر بحر غم

۷۷۔ ہموطن گشتیم ما ہر دو بہیں — پس بیکدیگر بباشیم ہمنشیں!

۷۸۔ او رفیق ما رفیقش چوں شدم — او چو لیلیٰ گشت من مجنوں شدم

۷۹۔ من بداو او ہم بما شد متصل — نی خبر از وصل دارم نی ز فصل

۸۰۔ نام ما ہم نام او گم شد چناں — من کجا رفتم کجا رفتہ ہماں

۸۱۔ چوں شدم ہر دو بہم آرام رفت — حرف فولاد و چوب نام رفت

۸۲۔ نام طنبورہ بخواند ہر کسی! — از دو یک شد از یکی گشتہ بسی

۸۳۔ گنگ بودہ بعد ازاں گویا شدہ — جملہ از آواز او شیدا شدہ

۸۴۔ درد منداں ہر دو بایکدیگری — بہم گشتہ آشکارا ہم سری

۸۵۔ او کجا بودہ ہمیں ما ہم کجا — او بہ بیشہ من درآں کوہِ ندا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۷۱- هن کي هڪ ٻه نه پر سو قالب ڏنائون. عاشق انهيءَ ۾ شڪ نه ٿا ڄاڻن.

۷۲- انهيءَ کان پوءِ هن جو خالي پيٽ شراب سان ڀريائون. عدا ان کان پوءِ پوءِ پنهنجي يار کي ترسيو.

۷۳- پنهنجي عشق جو شراب انهيءَ ۾ اندر وڌائون. انهيءَ ۾ اندر پنهنجو گهر ٺاهيائون.

۷۴- هن جو دم منهنجي دم سان همراز ٿيو. ڏس ته دم گشت وعات اسان ٻنهي کان ٿي.

۷۵- هن کان اڳ مون ڪيترا ڏک ڏٺا هئا. مون ٿي هر ڪنهن افسوس ٿي ڪيو.

۷۶- انهيءَ کان پوءِ اسان دم دم منڊ ٻئي گڏ ٿياسي. انهيءَ کان اسان غم جي درياهه ۾ پيا سون.

۷۷- ڏس. اسان ٻئي هم وطن ٿياسون. پوءِ هڪ ٻئي سان گڏ اٿڻ ويهڻ ٿيو.

۷۸- هو منهنجو ساٿي مان هن جو ساٿي ٿيس. هو ليلي ٿيو ۽ مان مجنون.

۷۹- مان هن جي هو منهنجي قريب ٿيو. مون کي نه ميلاپ جي ۽ نه وڇوڙي جي خبر هئي.

۸۰- منهنجو نالو هن جي نالي ۾ اهڙو وڃي گم ٿيو. جو مان. مان ٿي نه هيس ۽ نه هو هو هيو.

۸۱- جڏهن اسان ٻئي هڪ ٿياسي ته آرام هليو ويو. فولاد جو اکر ۽ ٽڪر ٽي جو نالو هليو ڏيو.

۸۲- هر هڪ طنبورو نالو سڏيو تو. ٻن مان هڪ ٿيو ۽ هڪ مان گهٽا.

۸۳- پهريائين گونگو هو ۽ پوءِ ڳالهائيندڙ ٿيو. سڀئي هن جي آواز کان چريا ٿيا.

۸۴- ٻئي دم دم ۾ هڪ ٻئي سان اي آشڪارا هڪ ۽ برابر ٿيا.

۸۵- ڏس ته مان ڪافي هيس ۽ هو ڪافي هيو. هو جهنگل ۾ هيو ۽ مان ند اجل ۾ هيس

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

۸۶. از کجا او من کجائی آمدم! ... پس ندانم از چه جای آمدم
۸۷. هم گرفتم الفتی با یکدیگر ... کار این رشتهٔ محبت هم نگر
۸۸. از دو تن یک تن شد بشنو ز ما ... وحدهٔ واحد بگوید در صدا
۸۹. من نمی دانم صدا این از کجاست ... هست از من یا ز چوبست ای فتا
۹۰. چون شدم واقف صدا این نه زماست ... نه ز چوبست بلکه از جای خفاست
۹۱. این صدا از یار باشد نی ز من ... او بجنباند مرا من ممتحن!
۹۲. چون که باتم گاه گه در دست یار ... صد صدائی میکند ای آشکار
۹۳. تار طنبوره مرا بخشد فراق ... می فزاید سوی یار آن اشتیاق
۹۴. تار بر ما کرده کاری همچنین! ... یاد نیاید کفر و اسلام و نه دین
۹۵. تار اثر کرد بر دل و جان کسی ... میرود از دست دلها هر کسی!
۹۶. دل گداز د چشم از شوق پر آب ... تار کرده جسم و جانم را کباب
۹۷. تار اندر دل چه صد موج آورید ... بر سرم از درد صد فوج آورید
۹۸. تار دل ما کرد همچون موم نرم ... جان و تن از سوز او شد سر گرم
۹۹. تار دل ما کرد همچون موم تر ... میگداز د جسم و جانم سر بسر
۱۰۰. تار دل ما کرد همچون سیم صاف ... میکند شب روز خود را خود طواف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٨٦- هو ڪٿان آيو ۽ مان ڪٿان آئيس. پر ٻنهي جاڻن ته ڪٿي ٻئي جاءِ کان آئي آهيان.

٨٧- اسان جي هڪ ٻئي سان الفت ۾ وڌي. اسان جي محبت جو سڄو ٻڌو ڪم ڏس.

٨٨- ٻڌائين جاڻين مان هڪ جان ٿيا سين. آواز ۾ هوا ڪيو هڪ آهي. "وحدهٗ لاشريڪ" چوي ٿو.

٨٩- مان نه ٿي ڄاڻان ته هي آواز ڪٿان آيو. اي جوان! هي آواز منهنجو آهي يا ڪنهن ٻئي جو.

٩٠- جڏهن واقف ٿيس ته هي آواز منهنجو نه آهي. ۽ نه ڪنهن ٻئي جو آهي پر پوشيده جاءِ تان اچي ٿو.

٩١- هي آواز يار جو آهي ۽ منهنجو. امتحان وٺندڙ مون کي جنبش ڪرائي ٿو.

٩٢- ڪڏهن ڪڏهن جيئن يار جي هٿ ۾ اچان ٿي. اي آشڪار هو سوين آواز ڪري ٿو.

٩٣- طنبوري جي تار مون کي فراق بخشيو. يار جي طرف منهنجو شوق وڌايو.

٩٤- تار مون سان اهڙو ڪم ڪيو جو مون کان دين ڪفر اسلام سڀ وسري ويو.

٩٥- تار منهنجي دل ۽ جان تي گهڻو اثر پيدا ڪيو. سڀ ڪنهن جي دل هٿ مان نڪري وڃي ٿي.

٩٦- منهنجي دل کي ٽڪرا ٽڪرا ڪري وڌائين ۽ اکين مان آب جاري ٿيو. تار منهنجي جسم ۽ جان کي ڪباب ڪري ڇڏيو.

٩٧- تار منهنجي دل ۾ سو ليمون آيو ٿي. منهنجي سڙندڙ دل جون سوين فوجون آيون ٿي.

٩٨- تار منهنجي دل کي ميڻ جهڙو نرم ڪري ڇڏيو. جسم ۽ جان اُنهيءَ سوز کان گرم ٿي ويو.

٩٩- تار منهنجي دل کي ميڻ کان به وڌيڪ نرم ڪري ڇڏيو. منهنجي جان ۽ جسم کي ٽڪرا ٽڪرا ڪري ڇڏيو.

١٠٠- تار منهنجي دل کي صاف چانديءَ جهڙو بڻائي ڇڏيو. رات ڏينهن پنهنجو پاڻ کي ٿي طواف ڪري.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

۱۰۱۔ تار انگیزد ز غم صد موجها — آرد از غمزه بدل صد فوجها

۱۰۲۔ تار آرد دیگ دل را هم بجوش — گم کند فهم و فراست عقل و هوش

۱۰۳۔ تار بیں ایں جسم جمله خوں بجرد — از ندا جان و دلم مفتوں بجرد

۱۰۴۔ تار از چونی مرا بیچوں بجرد — گاه لیلیٰ گاه او مجنوں بجرد!

۱۰۵۔ پس نمی دانم که آواز از کجاست — فهم کن بشناس ایں آواز کجاست

۱۰۶۔ ایں صدا بس بیخودی مستی دهد — می برد هستی صد چستی دهد

۱۰۷۔ ایں صدا در بیخودی می آورد — از دو دیده اشکباراں می رود

۱۰۸۔ ایں صدا باشد همه سوز و گداز — چونکه از منصور ظاهر گشت راز

۱۰۹۔ ایں صدا خوشتر بود در عارفاں — بر سر داری روند آں عاشقاں

۱۱۰۔ ایں صدا بر دار معلق می کند — بعد زاں نعره انا الحق می کند

۱۱۱۔ ایں صدا آرد خبر اوقاتها — هست بر دل عاشقاں آفاتها

۱۱۲۔ ایں صدای تار جولاں آورد — از دو دیده موج طوفاں آورد

۱۱۳۔ ایں صدای تار آرد های هوئی — می کناند رقص هر جا کو بجوی

۱۱۴۔ ایں صدا تار آنجا می برد! — کاندر آنجا جسم و جامی افشرد!

۱۱۵۔ از صدای تار بس رنج یافتم — از مشقت رنجها گنج یافتم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١٠١- تار عمن جون سوين لهريون ايار ي ٿي ۽ منهنجي دل ٿي نانءَ جون سوين نوجون تائي ٿي.

١٠٢- تار منهنجي دل جي ديگ کي جوش ۾ آڻي ٿي. منهنجي سمجهه عقل ۽ هوش کي گم ڇڏي ٿي.

١٠٣- تار جن جسم کي خون ڪيو آهي. آواز سان منهنجي دل کي چريو ڪيو آهي.

١٠٤- تار مون کي ڪين مان بي مثال ڪيو. ڪڏهن ليلي ته ڪڏهن مجنون ڪيو

١٠٥- پوءِ نه ڄاڻان ته هي آواز ڪٿان آيو. سمجهه سگهان ٿو ته هي راز ڪٿا آيو آهي.

١٠٦- هي آواز بس بيخودي ۽ مستي ڏئي ٿو. هستي کي ڇتي ڏئي ٿو.

١٠٧- هي آواز مون کي بيخودي ۾ آڻي ٿو. پنهنجي اکين مان ڳوڙهن جو مينهن وسائي ٿو.

١٠٨- هي آواز سمورو سونهن ۽ ڳڻ انهي آهي. جا ڪاٽ جو منصور مان راز ظاهر ٿيو.

١٠٩- هي آواز عاشقن لاءِ چڱو آهي. انهيءَ جا عاشق سوري تي چڙهن ٿا.

١١٠- هي آواز سوري تي لٽڪائي ٿو. انهيءَ ڪان پوءِ مان خدا جي نعرو هڻائي ٿو.

١١١- هي آواز دقت جي خبر آڻي ٿو. جي عاشقن جي دل تي آنتون اچن ٿيون

١١٢- تار جو هي آواز جولان ۾ آڻي ٿو. پنهنجي اکين مان لهرين جو طوفان آڻي ٿو.

١١٣- تار جو هي آواز "هُو هُو" آڻي ٿو. هر ڪنهن جاءِ گلي گلي ناچ نچائي ٿو.

١١٤- تار جو هيءُ آواز انهيءَ جاءِ تي وڃي رچي ٿو. جتي عي جان ۽ جسم نچوڙن ٿا.

١١٥- تار جيا آواز ڪان ٻيو رنج پهتو. تعليفن ۽ ڏکن مان خزانو مليو.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

۱۱۶- از صدای تار محبت حاصل است! — هرکه فهمد رمز رازش واصل است

۱۱۷- از صدای تار صبر و هوش رفت — کفر و دین اسلام از من فی وش رفت

۱۱۸- از صدای تار درمان درد شد — داند آنکس هرکه از خود فرد شد

۱۱۹- از صدای تار محنت می کشم! — زهر غم را چون شکر خوش می چشم

۱۲۰- از صدای تار گشته بیخودی — این خودی چون رفت آمد آن خودی

۱۲۱- هرکه از خود مرد دائم زنده است — خواجه گردد او اگرچه بنده است

۱۲۲- تار میگوید که از آواز خویش — نیست آگاهم نه بینم باز خویش

۱۲۳- دست نائی می سراید تار را — میدهد پیغام یاری یار را!

۱۲۴- آن سراینده مرا گوید بگو! — پس بگوییم هرچه گوید بد نکو

۱۲۵- کیست آنکس کان فدائی میکند — از فراق و غم صدائی میکند

۱۲۶- چون ندانم صدائی از کجاست — در تعجب در حیرتم گفتا خطاست

۱۲۷- زین سبب در عبرت افتادم مگر — می سراید هم مرا شخصی دگر!

۱۲۸- شخص را بینم اگر باشیم من — من نیم هست آنکه میگوید سخن

۱۲۹- میرسد چون بر سرم آن دست یار — صد صداها می شود پس آشکار

۱۳۰- چون ز دست یار بودم دور دور — نه صدا بوده که بودم در صبور!

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١١٦- تار جي آواز کان تڪليف حاصل آهي. جيڪو به هن راز ۾ رهي جائي ٿو سو وصال پائي ٿو.

١١٧- تار جي آواز کان صبر ۽ هوش هليو ويو. ڪفر ۽ اسلام منهنجي ڪلهن تان هليو ويو.

١١٨- تار جو آواز منهنجي دل ۽ وجود اندر ٿيو. اهو ئي ڄاڻي ٿو جو پاڻ کي وسهائي ٿو.

١١٩- تار جي آواز کان تڪليف تاٽان ٿو. غم جي زهر کي کنڊ وانگر چکيان ٿو.

١٢٠- تار جي آواز کان بيخودي حاصل ٿئي ٿي. هي خودي جڏهن هلي وڃي ٿي ته بيخودي آئي.

١٢١- هو جو پاڻ کان مئو سو هميشه زنده آهي. اهو مالڪ ٿئي ٿو تو ٽٽي جو نوڪر آهي.

١٢٢- تار چوي ٿي پنهنجي آواز جي. خبر آهي ۽ ورهي بيهر پاڻ کي ڏسان ٿي.

١٢٣- هٿ تار کي بنسري وانگر وڄائي ٿو. يار جي دوستي جو پيغام ڏئي ٿو.

١٢٤- اهو ڳائيندڙ مونکي چوي ٿو ته چو. پوءِ چوان ٿي جيڪي چوي ٿو چڱو يا خراب

١٢٥- اهو ڪير آهي جو آواز ڪري ٿو. ڇو ٿي ۽ غم کان پڪار ڪري ٿو.

١٢٦- جيئن جو ٿو چاهان ته هي آواز ڪٿان آيو. عجب حيرت ۾ آهيان سچا ٿين ته ڏوهه آهي.

١٢٧- انهيءَ سبب ڪري حيرت ۾ آهيان مگر مون کان ٻيو شخص ڳالهائي ٿو.

١٢٨- انهيءَ شخص کي ڏسان جيڪو هن مان هجان. مان نه آهيان اهو ئي پاڻ آهي جو ڳالهائي ٿو

١٢٩- جڏهن انهيءَ يار جا هٿ منهنجي مٿي تي پهچن ٿا. پوءِ سڀ آواز آشڪار (ظاهر) ٿين ٿا.

١٣٠- جڏهن يار جي هٿ کان پري هيم. تڏهن آواز ڪونه هو جهٽ ته صبر ۾ هيم

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۱۳۱۔ گرچه اندر کهوره آتش می فگند — درخموشی صبر بودم روز چند

۱۳۲۔ هیچ آوازه زمن پیدا نبود — دم کشیدن آشکارا آنجا نبود

۱۳۳۔ این چه عجب است در وصل آن اشتیاق — در کشد ما را بسی سوئی فراق!

۱۳۴۔ گر وصال است هجر او گشته بهم — در تعجب مانده ام کاین چیست غم

۱۳۵۔ چونکه اندر هجر آوازی نبود! — نه نیازی بود هم نازی نبود

۱۳۶۔ در وصالش ناله و فریاد کنی — می شود پیدا صدا از ماهی هی

۱۳۷۔ نشه پنهان ست در منشای می — می کند آوازهای نه زنی!

۱۳۸۔ حال این پرسم مگر از شیخ پیر! — تا چه فرماید که از ما فی الضمیر

۱۳۹۔ در وصل چندان صلائی از فراق — می شود طاقت از این آواز طاق

۱۴۰۔ این چه معنی این چه سبب است اندرین — وصل هجرست شد قرب ترین

۱۴۱۔ گفت میدانی که آخر چیستی — او بود پنهان عیان تو نیستی!

۱۴۲۔ بشنوی از من خمش شو آشکار — با تو می گویم فهم کن گوش دار!

۱۴۳۔ هائی هو از تار می آید بسی! — لیک سر سر را نفهمد هر کسی!

۱۴۴۔ جسم طنبور است و تار چون زبان — می کند اسرار مولا را عیان!

۱۴۵۔ تار جان است قلب طنبور دان — هست زانگشت سراینده بیان

۱۴۶۔ این حقیقت تار چون کردم تمام — صبر خود خود شد ز گفتن والسلام

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١٣١- جڏهن مونکي بار جي ڪوري ۾ وڌائون. ته ڪيترا ڏينهن مان خاموش ۽ صبر ۾ هيس.

١٣٢- جو به آواز مون مان ظاهر نه ٿيو. اي آشڪار انهيءَ جاءِ تي دم هڻڻ نه گهرجي يعني خاموش رهڻ گهرجي.

١٣٣- هيءَ ڪهڙي نه عجب جي ڳالهه آهي. اهو شوق ميلاپ ۾ به مونکي وڇوڙي جي طرف ڇڪي ٿو.

١٣٤- جيڪڏهن وصال آهي ته پوءِ ان سان گڏ فراق به آهي عجب ۾ آهيان ته هيءَ ڪهڙي قسم جو غم آهي.

١٣٥- جيئن جو جدائي ۾ دانهن نه ٿئي. نه بيزاري ٿئي ۽ نه نالو ٿئي.

١٣٦- وصال ۾ دانهن ۽ ڪوڪ ڇا جي؟. هاءِ هاءِ مان آواز پيدا ٿئي ٿو.

١٣٧- جيئن شراب ۾ نشو لڪل آهي. تيئن بنسري ۾ آواز لڪل آهي.

١٣٨- اهو حال مان پنهنجي پير مغان کان پڇان ته منهنجي دل جي حال بابت ڇا ٿا فرمائن.

١٣٩- ميلاپ ۾ وڇوڙي جون ڪيتريون دانهون ٿين ٿيون. انهيءَ آواز کان طاقت ختم ٿئي ٿي.

١٤٠- هن ماندي ڪهڙي حق ۽ ڪهڙو سبب آهي. جو ميلاپ ۾ وڇوڙو آهي ۽ وڇوڙي ۾ ميلاپ آهي.

١٤١- هن جيوت توکي خبر آهي ته آخر تون ڪير آهين. ظاهر باطن هوياٺ آئي تون ڪجهه نه آهين.

١٤٢- اي آشڪار هي بڌ ۽ مان ڪر. جيڪي مان توکي چوان تو سمجهه ۽ ياد ڪر.

١٤٣- تار منجهان گهڻا آواز نڪرن ٿا مگر هنجو راز هر ڪو سمجهي نٿو سگهي.

١٤٤- جسم طنبورو آهي ۽ تار زبان آهي جا الله جا سمورا راز ظاهر ڪري ٿي.

١٤٥- تار جان آهي ۽ قلب طنبورو سمجهه. جا اگر جي اشاري سان بيان ظاهر ڪري ٿي.

١٤٦- هيءَ حقيقت جڏهن تار پوري ڪئي. تڏهن خود بخود صبر ماڃي ويئي. هيئر سلام.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

مرتب جا ڇپايل ڪتاب

١	دولهه دريازي	٣ روپيا
٢	سچل سرمست (انگريزي)	٥٠ پئسا
٣	دردجو داستان	٢٥ "
٤	قرة العينن الرسول	٥٠ "
٥	بيعت الرضوان	٥٠ "
٦	مثنوي عشق نامه	٥٠ "
٧	مثنوي گدازنامه	٧٥ "
٨	داتا دريازي	٧٥ "
٩	مثنوي دردنامه	٥٠ "
١٠	مثنوي تارنامه	٥٠ "
١١	سوانح حيات سردار بهادر محمد بخش	مفت
١٢	ديوان ڪوجهي	مفت

ملڻ جو هنڌ :- قاضي علي اڪبر درازي

محله قاضي عبدالسميع روهڙي

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org